

der er foregået, men har lænet sig op ad diplomatiske garantier, som i en række tilfælde har vist sig ikke at holde vand.

Derfor er vi tilbage i en situation, præcis som i nogle af de andre sager, der diskuteres nu, hvor vi har en regering, der af frygt for, hvad svaret vil være, ikke tør lade sig undersøge, ikke tør lade undersøge, om der er sket mishandlinger i Afghanistan, ikke tør lade undersøge, om der er sket ulovligheder i det danske luftrum med de her CIA-flyvninger.

Kl. 18.30

Det er stærkt beklageligt, for det ville skabe et langt bedre grundlag for en debat og et langt dårligere grundlag for mytedannelse, hvis man i det mindste havde tilstrækkelig anstændighed til at tilbyde en sådan undersøgelse.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):
Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Steen Gade.

Steen Gade (SF):

Det har været underligt at høre den del af debatten, som nærmest var en koldkrigsdiskussion eller i hvert fald en diskussion om noget helt andet, om fodnotepolitik og halehæng og den slags ting. Det er svært at opfatte det som andet end et forsøg på ikke at snakke om sagen. Derfor glæder det mig da også, at ministrene ikke deltog i det.

Men det prægede da sandelig ganske voldsomt selvfølgelig Dansk Folkeparti, som jo ikke mener, at det her er et problem. Hr. Søren Espersens tale var jo en tale, som på en måde udtrykte: Det er o.k., vi har overhovedet ikke et problem.

Så var Venstres og Konservatives ordførertale efter min bedste mening alt for præget af, at man ikke ville snakke om sagen. Fru Birthe Rønn Hornbechs afvisning synes jeg bare var besynderlig og tror må skyldes, at hun ikke har læst nogen af rapporterne og i hvert fald ikke den sidste fra Europa-Parlamentets underudvalg. Fru Pia Christmas-Møllers var jo svingende i den forstand, at det nogle gange handlede om at sige, at man ikke må gå kritisk til den her problemstilling, for så er man ved at lave fodnotepolitik, og at der andre gange blev givet udtryk for, at der også var noget alvorligt i det.

Jeg vil prøve at nævne nogle ting fra Europa-Parlamentets rapport, som trods alt kunne være interessant at vide om er rigtige – jeg siger jo ikke, det er rigtigt, jeg siger, det kunne være inte-

ressant at vide, om det var rigtigt – f.eks. at der har været uformelle møder mellem EU og NATO-udenrigsministre, inkluderende Condoleeza Rice, den 20. december, hvor medlemslandene fik at vide, at der var disse ekstraordinære programmer.

Jeg ved, at udenrigsministeren har sagt, at det har der ikke været, men det står faktisk her. De siger, at de har fået det fra fortrolig kilde. Hvordan finder man ud af det? Ja, det gør man ved at undersøge det.

Så refererer man helt korrekt til, at Bush jo efter at have benægtet det meget længe har indrømmet, at der var hemmelige programmer, og at de ikke levede op til almindelige menneskerettigheder. Vi får her at vide, at USA-rådgivere siger, at landenes suverænitet er blevet respekteret, understøttet, at der er nogle lande i Europa, der altså har sagt ja til at overtræde menneskerettighederne.

Der er nogle lande, der laver undersøgelser, og vi skulle så ikke lave dem. Så siger man: Jamen det er ikke sandsynliggjort, at der er et dansk problem. Når udenrigsministeren selv siger, at det ikke kan udelukkes, så kan man sige, at det i hvert fald er kommet et skridt i retning af om ikke sandsynliggørelse så i hvert fald mulig-gørelse, og så er det fornuftigt at lave en undersøgelse.

Derefter kommer spørgsmålet om det konkrete grundlag. Sagen er vel, som jeg tror hr. Høgne Hoydal sagde det, at vi altså råder over et ret stort luftareal i Danmark, og når sagerne begynder at køre igennem og forhåbentlig bliver grundigt undersøgt i Tyskland, i Italien og andre steder, så kunne det jo meget let være, at der var en mulighed for, at disse fly også er kommet igennem dansk luftrum. Og så har vi et problem.

Så muligheden eksisterer. Det kan være, regeringen mener, at sandsynligheden for det ikke er stor nok. Det er o.k., men så kunne man jo sådan set sige, at man godt ville være med til en anden type undersøgelse.

Der vil jeg så sige til regeringen, som jo nu afviser det her med Dansk Folkepartis jublende støtte, at regeringen jo skal tænke på, at der er to situationer, jeg i hvert fald kan forudse kunne blive måske lidt ubehagelige på baggrund af den meget markante afvisning, man vælger i dag:

Kl. 18.35

Den ene er, at der kan opstå en ny politisk situation, hvis det viser sig, at disse sager i Italien, Spanien og Tyskland viser, at de fly faktisk har